“Cugat tenia molt de nas per saber què volia el públic”

Els musicòlegs Joan Gay, Joaquim Rabaseda i Anna Costal són els autors d'un llibre sobre Cugat “des d'una perspectiva molt gironina” Editat per l'Ajuntament de Girona, es presentarà el 18 de gener

“Xavier Cugat va tenir un problema d'identitat: els nord-americans el consideraven exòtic; els cubans, un foraster, i els catalans, un personatge que havia nascut aquí però que en certa manera els havia traït. Per tant, Cugat és apàtrida musical, perquè ningú no el vol”, diuen els musicòlegs gironins Joan Gay i Puigbert, Joaquim Rabaseda i Matas i Anna Costal i Fornells, autors del llibre Xavier Cugat i Mingall, una revisió d'aquest emblemàtic i polifacètic músic gironí en el seu centenari, “des d'una perspectiva molt gironina, que és la que nosaltres podíem aportar a tot el que ja s'ha dit i escrit sobre Cugat”. El llibre, publicat per l'Ajuntament de Girona, forma part de la col·lecció Girona Biografies, dirigida per l'arxiver municipal, Joan Boadas. El volum arriba aquests dies a les llibreries i es presentarà el 18 de gener a Girona. Posteriorment també se'n farà una presentació a Barcelona, probablement a l'Escola Superior de Música de Catalunya (Esmuc), de la qual són professors els tres autors.

“El llibre va ser un encàrrec de l'Ajuntament de Girona, per al qual ja havíem fet la monografia sobre els 150 anys del Teatre Municipal de Girona, publicada el 2010. Però Cugat ja ens havia cridat l'atenció abans, perquè és un personatge amb moltes cares i un repte per a la musicologia acadèmica, que sovint ha deixat de banda la música popular. A més, el Cugat músic ha quedat força emmascarat pel seu personatge públic, i nosaltres hem volgut centrar-nos en el seu aspecte més musical, sense que aquest sigui un llibre tècnic en absolut: parla de música i hi ha una mica d'anàlisi musical, d'estètica i d'estil, però no està adreçat a músics o entesos, sinó a un públic el màxim de general possible. La musicologia no ha de quedar reclosa dins de les aules i tenim la responsabilitat de fer-la arribar a tota la societat.”

Gay, Rabaseda i Costal, que també han coincidit en altres projectes de recerca, han contrastat “la mitologia creada pel propi Cugat sobre ell mateix com a personatge glamurós de Hollywood amb la premsa de l'època i altres fonts arxivístiques, però també amb la memòria oral de tota una sèrie de persones que el van conèixer i que hem entrevistat. Davant d'una autobiografia amb un perspectiva molt egocèntrica ja des del títol, Yo, Cugat, hem creat un joc de miralls a partir de com el veien aquells que el van conèixer, des dels músics que tocaven amb ell fins a una infermera que el va atendre, gent del Barri Vell que l'havien tractat, com ara Maria Carme Ribas, i l'artista Enric Ansesa, que va participar en el muntatge de l'exposició de pintures i caricatures de Cugat a la Fontana d'Or, el 1979”.

Hi ha dos aspectes sobre la personalitat de Cugat en els quals coincideixen la majoria dels entrevistats: “Era una persona molt simpàtica i, a més, tenia molt de nas, tant musical com propagandístic, per saber què volia el públic a cada moment. No li va interessar mai ser un gran compositor i es va dedicar sobretot a fer nous arranjaments de temes ja coneguts per fer-ne una mixtura que fos més digerible per al públic americà. Per a això tenia molt d'ull, encara que els cubans consideressin que havia pervertit la seva música.” I la pregunta: va ser determinant Cugat per a la difusió de la música llatina als Estats Units? “Potser no va ser imprescindible en aquest sentit, però sí determinant, perquè sense ell no hauria estat el mateix. Molts músics que han tocat a les seves orquestres el reivindiquen.”

La gira gironina del 1922El llibre inclou en la seva part final Una cronologia gironina de Xavier Cugat, que s'obre evidentment amb el seu naixement, el dia 1 de gener del 1900 al número 6 de la plaça de l'Oli de Girona, i que

inclou altres moments de la seva vida relacionats amb les comarques gironines, com la poc coneguda gira que va oferir el 1922, com a violinista clàssic, per la Bisbal d'Empordà, Palafrugell, Palamós, Girona i Torroella de Montgrí, en la seva primera visita a Catalunya després d'haver passat bona part de la seva infància i i joventut entre Cuba i els Estats Units.

“Ens ho hem passat molt bé fent aquest llibre, hem rigut molt. I a més estem convençuts que el personatge s'ho val i que no està esgotat: queda molt per investigar de Cugat”, diuen els autors.

Publicat a:
-El Punt Avui. Comarques Gironines 22-12-2016 Pàgina 28

Font del document:
http://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/1034051-cugat-tenia-molt-de-nas-per-saber-que-volia-el-public.html